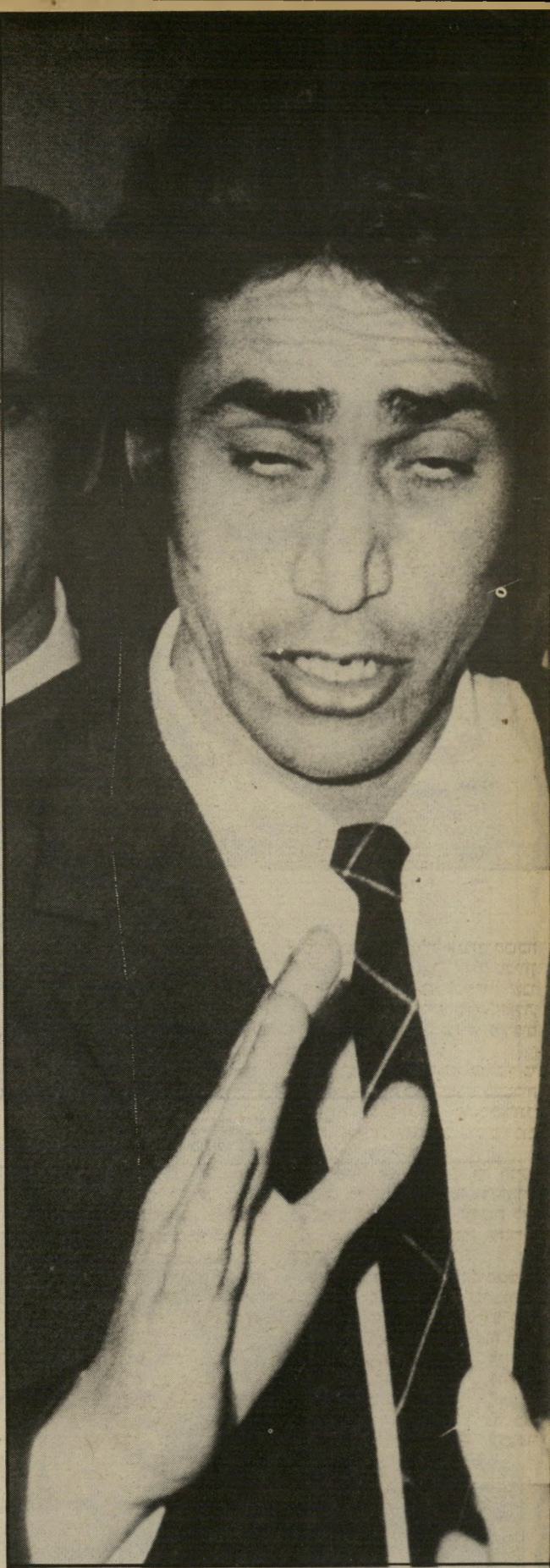

מתן חנינה בסתר

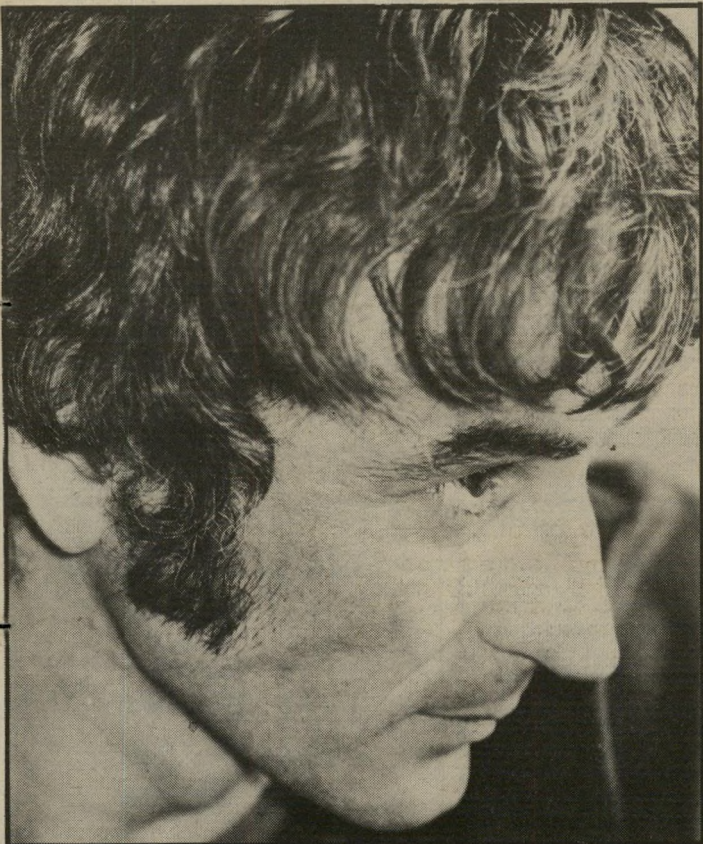
מועמד לחנינה ברנס רצח בחולות

שוחררה בחנינה ימים ספורים לפני מועד ערותה במישפט. כאשר העלה הסניגור את השרותיו אלה באולם בית-המישפט, הגיש לו פרקליט מחוז תל-אביב, עורך-הדין אהרון שרר, מיכתב ואמר כי בו נמצאות הסיבות לחנינה. אך פרקליט המחוז הר סיף וביקש שתוכן המיסמך ישאר הסוי מפני הציבור והעיתונות, ויעמוד רק לפני עיני הסניגור. עד היום זוהי הדרך המקובלת. חנינות ניתנות בסתר, כמחשך, הרחק מעיני הציבור.

ביטול העבירה למפרע

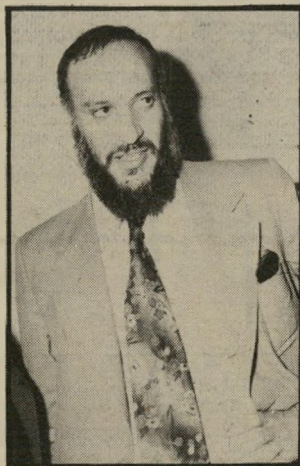
ב עוד שאדם עומד לדין באופן פומבי, כל ראייה במישפט נחשפת לעיתונות ולציבור, הרי כאשר הוא מקבל חנינה, נותר מעשה-ההחסר לוטה בערפל כבד, ואינו מתפרסם כלל. מבחינה פורמלית, החנינה אינה הליך מישפטי, אולם הוא תוצאה של הליך כזה, וקשורה כן באופן הדוק ביד תר. "חנינות הן מוצר-לזואי של משפטיים", אמר עורך-הדין מיכה קירש, מי שהיה פרקליט מחוז ירושלים. החוק קובע, כי סמכות החנינה היא בידי נשיא-המדינה, השוקל את כל הנתונים ומחליט. אולם החלטתו זקוקה לחתימת קיום של שר-המישפטים במקרה של אדם שנידון בבית-מישפט אזרחי רגיל של המדינה — ושל שר הביטחון — כאשר העברייני נידון בבית-הדין צבאי. החנינה הרגילה היא הקלה בעונש. הנשיא מפחית את עונשו של אדם ומקצר את תקופת-מאסרו, או אפילו מקטין את הקנס שהוטל עליו. אולם

נחון אוריון רצח איש ברינקס

נחון שימחון רצח בטבריה

נחון ברוך אבריהצירא שוחד

אולם עד היום לא עשה זאת איש מכל אותם שטענו כי הם חפים מפשע ואשר זכו בחנינה. למרות הופעתו המרשימה של ברנס בטלוויזיה והתעקשותו הרבה על חפז תו, קשה להאמין כי הוא יסרב לחנינה, אם זו תוגש לו. לאיש אין ספק כי החנינה היא מוסד חיוני, תנאים משתנים, מדיניות עוני שים משתנה, אנשים וזיושבים בכלא שנים ארוכות משתנים גם הם ללא הכר, ולכל אלה אין מוסד אחד היכול להצילם, מלבד החנינה. לעיתים, כאשר עבירה מסיימת מתגברת ונראית כמאיימת במיוחד על הציבור, מדיניות-הענישה רורשת הח מרה בעונשים על עבירה זו. ואז יתכן, כי למרות נסיבות אישיות מיוחדות ואשמתו הקטנה של האסיר, הוא נידון לתקופה ממושכת מאוד, למען יראו וייראו. אולם אחרי זמן עשויה המדיניות להשתנות, העבירה שוב אינה נפוצה כל-כך, ואין צורך להרתיע את הציבור. אז מגיע אולי הזמן להחזיר את העונש למתכונת שהיתה הולמת אותו מלכת-חילה. כאן נכנסת לפעולה החנינה.

לנשיא גם סמכות לתת חנינה מוחלטת, אקט המבטל למפרע את העבירה ומר חק אותה כליל. סוג זה של חנינה הוא נדיר ביותר, אך גם בו נעשה לפעמים שימוש. אין כמעט אסיר במדינה שלא הגיש אי פעם בקשת חנינה, ורבים שולחים כמה וכמה בקשות כאלה. ואם לא האסיר עצמו, הרי שבני-מישפחתו פרים נים לנשיא בבקשות חנינה עבורו. מבחינת החוק, אין כל צורך שהא-סיר עצמו או משהו מבני-משפחתו יפ-נה לנשיא. הנשיא יכול לתת חנינה גם על סמך יוזמה פרטית שלו, ללא כל בקשה. מול כל אותם האסירים המתחננים לחנינה, ניצבים מפעם לפעם כמה אסירים הטוענים כי הם חפים-מפשע וכי לא ביצעו את העבירה, ולכן אינם רוצים בחנינה, אלא ביוכו ובטיהור שמים. כזה היה עמוס אוריון, שטען כי לא הוא שביצע את רצח איש ברינקס, שבו הורשע. כזה היה הרס"ר חיים שימחון, אשר הורשע בשנות החמישים ברצח מירה ארצי, וטען אף הוא כי הוא חף-מפשע ורוצה את טיהור שמו. וכזה היה דוד יעקובוביץ, שהורשע ברצח ואונס בגרמאיר.

אך למרות הכל, כאשר הגיעה החנינה, נה, לא סרב איש. הם מיהרו לעזוב את הכלא, וביקשו רק לשכוח את שנות-המאסר הארוכות.

חנינה אינה מונעת מישפטי-חוזרו, כפי שסבורים אנשים בטעות. מי ששור חר בחנינה, יכול לצאת מן הכלא, לחקור, לכת, למצוא ראיות ולהביא למישפט חוזר אשר יטהר את שמו.

מיקלט-לילה במירפסת

ב מיקרים אחרים מתברר כי במשרד-המישפטים, כי נאותו סוג של עבירה חלו לעיתים הכבדים משמעותיים בעונש בין שופט אחד ומישנה, או בין בית-מישפט במחוז

וזאת נעתרו שרי-המשפטים, והנשיא, והסבירו כי המדובר רק בהקלה קצרה בעונש, וכי אביו של האסיר הוא אדם זקן וחולני, שסבל ריו בחייו. חנינה זו רק אישרה בעיני מישפטיים נים רבים את הרכילות המסתובבת בכתי-מישפט האומרת כי לאסירים שהם דתיים ויוצאי עדות-המזרח קל יותר לזכות בחנינה, בעיקר אם המליץ על כך רב. מאז חנינתו של בן-ציון הפך מוסד החנינה בישראל למוסד הנתון לכיקור רת. כדי למנוע הידרדרותו של מוסד חשבו וחיוני זה, יש לעשות אולי כמה שינויים בהליכים הנהוגים בו כיום. בלדרית הסמים, הגית ולרמו, זכתה לפני כחודשיים בחנינה. היו השנות רבות על חנינה זו מצד עורך-הדין דוד יפתח, סניגורם של שמעיה ושרה אנג'ל, הנאשמים ברצח כפול. הגית היתה ערתי-בעיה במישפטם, היא

דבר הטוב ביותר שהיש "וראלים עשו עבורנו, היה ביטול עונש-המוות כגרה, כך אמר עורך-דין ערבי משכם. הוא סיפר כי בתקופת שילטון ירדן, מי שנידון למוות והיה לו כסף, היה פונה לעורך-דין נודע, משלם לו הרבה כסף והיה זוכה בחנינה. רק העניים הוצאו להורג, כל היתר זכו בחנינה", אמר. במדינת-ישראל נוטל עונש-המוות כמעט בכל המקרים, אך מוסד החנינה הוא עדיין מוסד חשוב וחיוני, שמאות אסירים נושאים אליו עיניים. הוויכוח בדבר מתן חנינה לעמוס ברנס החוזר את נושא החנינה לחדשות, אך נושא זה בעצם לא ירד מעולם. לפני ימים ספורים זכה בחנינה ברוך אבריהצירא, כן-ודרו של השר, שנידון למאסר לשנים רבות בגלל עבירות חמורות של שוחר ושחיתות. היה ברור לכל, כי הוא אינו זכאי לחנינה, ובכל